

Utbildningsnämnden

Övningsförskolor och övningsskolor

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Regeringen har fattat beslut om en försöksverksamhet med övningsförskolor och övningsskolor. Förordning SFS 2014:2 reglerar lärosätenas verksamhet med övningsförskolor och skolor och trädde i kraft den 1 februari 2014. Övningsskolor och övningsförskolor förväntas starta till höstterminen 2014. Lärosätenas ansökan ska vara Universitets- och Högskolerådet till handa senast den 27 mars 2014.

Förordningen ställer krav på lärosätena och anger att skolorna ska använda särskilt yrkesskickliga förskolelärare och lärare som handledare. Handledarna ska ha genomgått en utbildning på minst 7,5 högskolepoäng för att få vara handledare. Universitet och högskolor ska på sikt se till att minst hälften av lärarstudenterna får sin VFU på övningsförskolor och skolor.

Kommunförbundet Stockholms Län (KSL) deltar i utbildningsutskottet vid Stockholms universitet och försöker bland annat verka för att spridningen av övningsförskolor och skolor i länet ska bli god.

Ärendet

Regeringen vill höja kvaliteten på lärarutbildningen och avser därför starta övningsskolor och övningsförskolor. Det ska bli lättare för lärosätena att följa upp VFU:n genom att färre skolor används och man därigenom får en högre koncentration av studenter vid en skola eller förskola vilket i sin tur kan leda till att fler kvalificerade handledare används.

Förordningen 2014:2 trädde i kraft den 1 februari 2014 och gäller fram till och med den 30 juni 2019. Lärosäten ska ansöka hos Universitets- och högskolerådet (UHR) om att få bedriva övningsskolor. UHR har utarbetat ett material för sin bedömning av lärosätenas ansökningar.

Förordningen ställer krav på lärosätena och anger att skolorna ska använda särskilt yrkesskickliga förskolelärare och lärare som handledare. Handledarna ska ha genomgått en utbildning på minst 7,5 högskolepoäng inom handledarskap eller motsvarande för att få vara handledare. Universitet och högskolor ska på sikt se till att hälften av lärarstudenterna får sin VFU på övningsförskolor och skolor och ska allmänt verka för att övningsskolorna får en hög koncentration av lärarstudenter. Det är även ett krav att handledarna ska ha ett begränsat antal kandidater att handleda.

Lärosätena ska upprätta kontrakt med huvudmännen för verksamheten och på det sättet reglera sina och huvudmännens åtaganden. Av kontrakten ska framgå hur huvudmannens skolor är organiserade med avseende på uppföljning och utvärdering, handledarnas kompetens och att studenterna kan genomföra hela sin utbildning (VFU) vid skolan.

Lärosätenas ansökan ska vara UHR till handa senast den 27 mars och regeringen har avsatt 40 miljoner årligen för verksamheten.

Stockholmsförsöket

Stockholms universitet startade 2010 en verksamhet med övningsskolor för att stärka VFU-verksamheten som beräknas pågå fram till 2017. Verksamheten bygger på tre förskolor, fem grundskolor och tre gymnasieskolor – åtta skolor/förskolor i Stockholms stad och tre i Botkyrka kommun. Omkring 250 studenter omfattas.

Utbildningsdepartementet finansierar delvis verksamheten med ett anslag på fem miljoner kronor som tillkom 2011. Arbetet har tagit tid att komma igång och den första utvärderingsrapporten pekar på goda erfarenheter, men att mycket ännu återstår.

Projektet har inneburit att de utvalda skolorna har arbetat intensivt för att stärka handledarrollen. De deltagande skolorna har fått maximalt antal deltagande studenter och studenter och handledare har prioriterats vid seminarier som universitetet har anordnat. Avtal har slutits mellan skolhuvudmännen och universitetet som inneburit att övningsskolorna fått extra medel för handledning, övningsskolorna ska vara nav för övriga skolor vad gäller VFU, samt att skolorna anordnar två seminarier per termin för VFU-studenter.

Diskussion

Övningsskolor fanns i Sverige på 1950 och 1960-talen och finns fortfarande i Finland. Den finska lärarutbildningen som håller hög kvalitet har stått modell för reformen. Bl.a. har övningsskolorna i Finland upparbetade kontakter med lärosätena och en god vana vid att ta emot lärarstudenter.

Meningarna har gått isär om fördelarna med övningsskolor. En del har menat att man riskerar att få ett A och ett B-lag av lärarstudenter eftersom alla studenter inte kommer att kunna få sin praktik vid en övningsförskola. Roger Säljö, dekanus vid Göteborgs universitet

med flera¹, har t.ex. sett en fara med att en selekterad grupp elever kommer att söka sig till övningsskolor och man därför kommer att få segregationseffekter både vad gäller studenter och elever.

Några debattörer har också menat att övningsskolorna erbjuder en alltför tillrättalagd undervisning genom att det får en speciell elevgrupp och att de därför inte ger den undervisningsskicklighet som lärarna behöver.

Bilagor

SFS 2014:2

Per Gunnar Rosengren
Utbildningsexpert

---

¹ Göteborgsposten 9 september 2013